

ЗВІТ
про результати проходження виробничої педагогічної
практики з української мови та літератури у ЗЗСО
студентів 4 курсу факультету іноземної та слов'янської філології
спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)
в 2021-2022 н.р.

Виробнича педагогічна практика з української мови та літератури у ЗЗСО для студентів 4 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) факультету іноземної та слов'янської філології у 2021-2022 навчальному році розпочалася 7 лютого 2021 року. Напередодні 4 лютого 2022 року відбулася настановна конференція, під час якої були окреслені найважливіші моменти виробничої педагогічної практики: мета і завдання, регламент, основні етапи роботи, обов'язки студентів-практикантів.

Виробнича педагогічна практика з української мови та літератури є логічним продовженням навчальних практик на попередніх курсах та завершальним етапом професійно-педагогічної підготовки вчителя. Навчальні практики на другому та третьому курсах є свого роду адаптаційними з огляду на перспективу створення умов з метою оволодіння основними педагогічними вміннями та навичками, тому є необхідними для осмислення майбутньої професії.

Мета та основні завдання педагогічної практики сформовані у «Робочій програмі виробничої педагогічної практики», яка знаходиться на кафедрі української мови і літератури, у відділі практики, оприлюднена на сайті Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Для проходження виробничої практики з української мови та літератури студенти були підготовлені:

1. Наставна конференція запрограмувала студента на виконання завдань, окреслених робочою програмою педпрактики.
2. Студенти прослухали основні курси з історії української мови і української літератури, сучасної української літературної мови, мовознавства, методики викладання української мови, методики викладання української літератури.
3. Навчилися складати фрагменти уроків та повні конспекти уроків, поурочні плани.
4. Пройшли тренування через апробацію власних розширених конспектів уроків мови, літератури в контексті уроків літературного краєзнавства та позакласного заходу з мови і літератури.

Для належного проходження виробничої педагогічної практики кафедрою української мови і літератури було створено необхідні для цього умови:

1. Здійснено заздальгідь та схвалено на засіданнях кафедри української мови і літератури розподіл студентів 4 курсу на практику.
2. Методистами з фаху були доведені всі необхідні настанови щодо мети і

завдань практики.

3. Проведена настановна конференція, яка окреслила програму діяльності студентів та запрограмувала всі її основні аспекти і стратегічне спрямування.
4. З боку методистів кафедри надавалася необхідна методична допомога, здійснювався постійний контроль за станом проходження студентами практики.
5. Навчально-методичне забезпечення педагогічної практики на кафедрі складає: робоча програма з педагогічної практики, положення про проходження педагогічної практики з української літератури студентами на 4 курсі.

Кафедра української мови і літератури заздалегідь визначила місце проведення педагогічної практики. При розподілі студентів на практику визначається не лише школа, клас, у якому студенти будуть проходити педпрактику, але й береться до уваги бажання студента, враховуючи потреби і можливості школи, а також і те, що до класу прикріплюється тільки один студент. Студенти розподілені в навчальні заклади відповідно до навчального навантаження викладачів кафедри української мови і літератури. За кожним зі студентів закріплено методистів з фаху, які консультуватимуть студентів, контролюватимуть їхню роботу та надаватимуть відповідну допомогу. Базами практики стали Сумські спеціалізовані школи №2 та № 15, у яких проходять практику двоє студентів. За межами міста Суми практику проходили 8 студентів, які подали на розгляд кафедри заяву на проходження практики та відношення з базового закладу, в якому адміністрація бази практики гарантує створення необхідних умов для виконання студентом програми практики (Розподіл додається).

Обов'язковою умовою для проходження практики є наявність особової медичної книжки. Тому відділом практики та відповідальними методистами була проведена підготовча робота для своєчасного проходження студентами 4 курсу медичного огляду і отримання допуску на проходження практики.

На освітній платформі Мудл створено курс «Виробнича педагогічна практика», в якому подано програму практики, основні нормативні документи, зразки звітної документації, допоміжні матеріали, поради студентам-практикантам тощо.

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року «Про введення воєнного стану в Україні» практика була перервана.

У зв'язку з цим були перерозподілені 3 кредити виробничої педагогічної практики і додані до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Інноваційні технології вивчення української мови» для виконання мовно-літературного проекту «Практико-орієнтовані завдання в дистанційному навчанні української мови і літератури».

Майбутні учителі української мови та літератури у своїх звітах підсумували три тижні виробничої практики. Належним чином пройшла практику більша частина студентів. Адміністрація та вчителі шкіл

відзначають сумлінність, дисциплінованість, підготовленість студентів-філологів. Старанністю, добросовісним ставленням до своїх обов'язків виділились *Посна Карина Володимирівна, Прихідько Юлія Сергіївна, Сердюк Катерина Іванівна, Новікова Мирослава Юріївна, Лисянська Вікторія Вадимівна.*

Схвальні звіти та ґрунтовна в цілому звітна документація у *Тищенко Юлії Володимирівни, Вейбер Валентини Юріївни, Хмелецької Маргарити Ігорівни.*

Найнижчі показники з педпрактики у *Лило Андрія Миколайовича*, який не вчасно подав звітну документацію.

Подані конспекти уроків з української мови та української літератури мають необхідну структуру і включають всі необхідні елементи, інформаційно-методичну картку їх уроків складають тема, мета, тип уроку, метод проведення, форми роботи, забезпечення тощо. Матеріали оригінальні, з творчим підходом, відчувається зацікавленість справою. Розлогі та самостійні звіти знаходимо у звітній документації більшості студентів.

У більшості студентів сформовані уміння застосовувати методи й прийоми залежно від вікових особливостей та розумових здібностей учнів, змісту навчального матеріалу. Як зазначають студенти у своїх звітах, найцікавішими для учнів виявилися творчі завдання з використанням інноваційних технологій – метод кейсу, «Мозковий штурм», метод ажурної пилки, «Залиште за мною останнє слово», Снігова лавина», «Асоціативний кущ», «Мікрофон» з використанням справжнього мікрофона, усне мовлення з художнім домислом, написання синквейнів, колективне створення «дерева знань».

Студенти використовували інноваційні форми навчання (роботу в парах, роботу в групах), різноманітні види наочності, проводили евристичні бесіди застосовували технічні засоби. Для того, щоб навчити учнів самостійно оволодівати знаннями, застосовувались індивідуальні завдання, які ставились як перед усім класом, так і перед організованими групами. Це дозволило максимально активізувати увагу учнів до предмету і викликати в них зацікавленість у його вивченні. Також використовувались різні види наочності: портрети письменників, картини, додатковий матеріал, таблиці, схеми.

Відрядно, що студенти, проаналізувавши практику, можуть констатувати про свою еволюцію від пробних уроків адаптаційного періоду до відкритих занять, на яких демонстрували витримку, педагогічний такт, уміння методично правильно виробляти в учнів навички працювати з текстом художнього твору. Більшість студентів змогли завоювати авторитет та прихильність учнів, їхня практика відзначається творчим пошуком, умінням зацікавити предметом, прагненням використовувати інноваційні технології тощо.

З-поміж основних завдань педагогічної практики є позакласна робота з предмета. Досить цікаво та оригінально у кожному навчальному закладі були проведені свята та заходи до Міжнародного дня рідної мови.

Студенти-практиканти провели різноманітні виховні заходи: «Стоп булінг!», «Молодь обирає здоров'я», «Вчимося поважати один одного», «Толерантність у сучасному світі», «Бути вихованим – престижно!» Сім'я – основа громадянина патріота України», «Безпечний Інтернет та соціальні мережі», «Про правила знай – шкідливих звичок уникай», вікторина «Стежками інтернета» тощо.

Деякі студенти-практиканти встигли провести профорієнтаційні заходи з учнями 9-11 класів, де в цікавій формі (екскурсії, інформаційні бесіди) подали матеріал про Сумський державний педагогічний університет, напрями підготовки студентів, особливості вступу тощо.

Як засвідчує звітна документація студентів-практикантів, залікове заняття (12 травня 2022 року) виробнича педагогічна практика дала можливість:

1. Осмислити пріоритетні проблеми методики викладання української мови і літератури в ЗЗСО на сучасному етапі формування нової української школи в умовах дистанційного навчання.
2. Проаналізувати стан мовно-літературної освіти в цілому.
3. Виявити труднощі, слабкі місця в підготовці до уроку, до проведення позакласної роботи з мови і літератури.
4. Переконатися в тому, що формування професійних умінь і навичок переконливо зростає за умови активного взаємовідвідування студентами уроків, що було важливою вимогою програми проходження практики, сумлінного ставлення студента до обов'язків учителя та класного керівника, творчого підходу до проблеми методичного забезпечення уроку мови і літератури та систематичного самоаналізу проведених уроків.
5. Визначити рівень готовності виконувати професійні обов'язки, відчувати важливість і відповідальність вчительської професії, її місце в українському соціумі.

Незважаючи на перерваність практики, враховуючи її багатогранність, вважаємо, що виробнича педагогічна практика з української мови та літератури була проведена на належному організаційному та високому науково-методичному рівнях, мала вирішальний вплив і пріоритетне значення на подальше зростання студента-філолога, на його професійне становлення.

Зведена таблиця результатів практики:

Група	Кількість студентів	«А»	«В»	«С»	«Д»	«Е»	«ФХ»	Успішність	Якість
241	10	5	2	2	1			100%	90%

Відповідальний методист

доц. Н.В. Громова